

Rezolucja – Poprawić funkcjonowanie Unii Europejskiej: Traktat z Lizbony i dalsze środki

(2015/C 313/03)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Uważa, że legitymacja i przyszły rozwój UE są w zasadniczym stopniu uzależnione od zdolności UE do skutecznego działania w celu stawienia czoła stojącym przed nami wyzwaniom gospodarczym, politycznym i społecznym oraz do lepszego komunikowania się z obywatelami na wszystkich poziomach. Przypomina, że wymaga to aktywnego udziału władz lokalnych, regionalnych i szczebla niższego niż krajowy w sprawowaniu rządów w UE. Podkreśla w związku z tym, że Komitet Regionów musi brać aktywny udział w debatach dotyczących przyszłości Europy, w tym być w pełni zaangażowany w prace ewentualnego przyszłego konwentu.
2. Przyjmuje z zadowoleniem decyzję Parlamentu Europejskiego, by rozpocząć teraz tę debatę i skonsultować się z KR-em, co dodatkowo wzmacnia zacieśnione stosunki polityczne między tymi dwoma instytucjami. Przyjmuje z zadowoleniem tę okazję do wniesienia wkładu w czynienie UE bardziej przejrzystą, rozliczalną, integrującą i skuteczną. Podkreśla, że trzeba odbudować wiarę obywateli w zdolność UE do poprawy jakości ich życia oraz ochrony i promowania europejskich wartości z należyтым poszanowaniem krajowych i regionalnych kompetencji i tożsamości.
3. Uważa, że trzeba stworzyć możliwości omówienia – w ścisłej współpracy z Parlamentem Europejskim – ewentualnych zmian i dostosowań obecnej struktury instytucjonalnej Unii Europejskiej, dzięki którym KR będzie nie tylko organem konsultacyjnym, lecz lepiej zintegrowanym i kluczowym uczestnikiem europejskiego procesu legislacyjnego.
4. Podkreśla znaczenie obywatelstwa i praw podstawowych stanowiących fundament UE oraz wagę starań o wzmocnienie europejskiej demokracji przedstawicielskiej i uczestniczącej na różnych szczeblach legislacyjnych Unii Europejskiej, państw członkowskich i regionów zgodnie z zasadą wielopoziomowego sprawowania rządów. Apeluje o dokonanie przeglądu europejskiej inicjatywy obywatelskiej i jej uproszczenie, tak by stała się bardziej przyjazna dla użytkownika i przystępniejsza dla obywateli. Podkreśla konieczność wprowadzenia obowiązku prawnego, by Komisja Europejska nie tylko zbadała udaną europejską inicjatywę obywatelską, która uzyskała 1 milion podpisów, ale także zainicjowała w jej sprawie debatę, po której następowaloby głosowanie w Radzie UE i w Parlamencie Europejskim, oraz sugeruje zbadanie innych możliwości ułatwienia korzystania z uczestnictwa w unijnym procesie decyzyjnym.
5. Podkreśla, że budżet UE musi być w mniejszym stopniu uzależniony od bezpośrednich składek państw członkowskich i że konieczne jest dokonanie przeglądu zasobów własnych UE, jednak bez nakładania dodatkowych opłat.
6. Podkreśla swe zaangażowanie w tworzenie takiej Unii Europejskiej, jaka będzie w stanie jako jedna siła działać w sprawach zagranicznych i w kwestiach bezpieczeństwa z myślą o promowaniu bezpieczeństwa, stabilności, demokracji i rządów prawa. Akcentuje kluczową rolę odgrywaną przez władze lokalne, regionalne i szczebla niższego niż krajowy, zwłaszcza w ramach platform CORLEAP i ARLEM, poprzez ich kontakty z państwami spoza UE w odniesieniu do ważnych zagadnień politycznych, takich jak wyzwania i szanse związane z migracją, polityka zatrudnienia, rozszerzenie, zrównoważone wykorzystywanie zasobów naturalnych, energia, promowanie innowacji, kultura, światowe wyzwania związane ze środowiskiem, wspieranie rozwoju, skuteczna polityka sąsiedztwa czy zrównoważona polityka rozwoju obszarów miejskich.

Zatem, mając na uwadze obecne ramy traktatowe, Komitet Regionów:

7. Sądzi, że instrumenty dostępne obecnie na mocy Traktatu z Lizbony i protokołów do niego nadal mają duży niewykorzystany potencjał, jeśli chodzi o usprawnienie funkcjonowania UE z korzyścią dla jej obywateli, w tym w postaci możliwości wykorzystania przepisów dotyczących monitorowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, możliwości wykorzystania europejskiej inicjatywy obywatelskiej i klauzul pomostowych oraz prowadzenia w razie potrzeby wzmocnionej współpracy.
8. Przyjmuje z zadowoleniem publikację dnia 19 maja 2015 r. pakietu środków na rzecz lepszego stanowienia prawa, ale podkreśla, że program lepszego stanowienia prawa nie może stać się pretekstem do nieprzyjmowania lub uchylania koniecznych przepisów prawnych. Apeluje o wprowadzenie do projektu porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa wyraźnego odniesienia do Komitetu Regionów, by odzwierciedlić większe kompetencje przyznane KR-owi na mocy Traktatu z Lizbony.

9. Apeluje o zdecydowane wzmocnienie roli Komitetu Regionów, tak by można było bezpośrednio wykorzystywać informacje pochodzące od przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych oraz ich doświadczenia w cyklu legislacyjnym i w procesie decyzyjnym UE, a w szczególności apeluje o to, by KR:

- był w pełni zaangażowany w **proces planowania strategicznego** procesu legislacyjnego,
- uczestniczył w **fazie poprzedzającej sporządzanie wniosków ustawodawczych**, m.in. poprzez oceny oddziaływania terytorialnego,
- otrzymał status obserwatora posiadającego prawo do zabierania głosu w **grupach roboczych Rady** zajmujących się dziedzinami polityki objętymi procedurą obowiązkowej konsultacji z KR-em,
- otrzymał status obserwatora posiadającego prawo do zabierania głosu w **negocjacjach trójstronnych** dotyczących dziedzin polityki objętych procedurą obowiązkowej konsultacji z KR-em,
- mógł składać odnoszące się do zaleceń politycznych KR-u **pytania wymagające odpowiedzi na piśmie czy odpowiedzi ustnej** do europejskich organów wykonawczych.

10. Uważa, że KR powinien w szczególności aktywnie uczestniczyć we wszystkich dyskusjach dotyczących spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Proponuje zatem:

- przewidzenie specjalnego **składu Rady ds. polityki spójności UE** oraz innych instrumentów finansowych powiązanych z inwestycjami,
- przyznanie KR-owi statusu oficjalnego obserwatora posiadającego prawo do zabierania głosu na **posiedzeniach Rady dotyczących polityki spójności UE** i obszarów związanych z inwestycjami w Europie.

11. Przypomina, że zadanie monitorowania zgodności prawodawstwa UE z zasadą pomocniczości zostało poszerzone tak, by przydzielić pewną rolę KR-owi i parlamentom regionalnym o uprawnieniach ustawodawczych współpracującym ściśle z parlamentami narodowymi. KR, aby móc skuteczniej wносить wkład w monitorowanie stosowania zasady pomocniczości i ogólnej jakości prawodawstwa UE, apeluje o dalsze wysiłki dotyczące:

- przeprowadzania *ex ante* **oceny oddziaływania terytorialnego**,
- monitorowania *ex post*, na poziomie lokalnym, regionalnym i niższym niż krajowy oraz w imieniu UE, **transpozycji prawodawstwa UE do prawa krajowego**,
- udoskonalenia **systemu wczesnego ostrzegania**, m.in. poprzez poszerzenie jego ram czasowych, tak by także podmioty regionalne mogły w pełni z niego korzystać,
- zwiększenia roli regionalnych zgromadzeń ustawodawczych w procedurze wczesnego ostrzegania poprzez obowiązkowe, a nie fakultatywne, konsultacje ze strony parlamentów krajowych w sprawach leżących w kompetencji regionalnej,
- zbadanie, we współpracy z państwami członkowskimi UE, możliwości nadania parlamentom regionalnym i szczebla niższego niż krajowy posiadającym kompetencje ustawodawcze pełnych uprawnień do wydawania uzasadnionych opinii w odniesieniu do zasady pomocniczości, tak jak gdyby były to parlamenty narodowe (zob. deklaracja nr 51 dołączona do Traktatu z Lizbony).

12. Zaleca, by wszystkie poziomy sprawowania rządów wspólnie pracowały nad uzyskaniem trwałego rozwiązania dla europejskiego kryzysu zadłużeniowego i wynikających z niego kryzysów gospodarczych i społecznych oraz nad przyciągnięciem inwestycji w celu zwiększenia konkurencyjności i tworzenia miejsc pracy. Przypomina, że władze lokalne i regionalne znacznie ucierpiały w trakcie kryzysu, i domaga się przestrzegania modelu wielopoziomowego sprawowania rządów, aby zapobiec powtórzeniu się tej sytuacji w przyszłości. Zgadza się w tym kontekście, że obowiązek przeniesienia do 2016 r. elementów zarządzania gospodarczego uzgodnionych poza ramami traktatowymi do Traktatów UE stwarza okazję do zajęcia się pewną ograniczoną liczbą innych zagadnień dotyczących przyszłości UE.

W kontekście przyszłej zmiany Traktatów UE KR zatem:

13. Wnioskuje, by nadać mu status pełnoprawnego członka przyszłego konwentu podobnie jak w wypadku instytucji, które wchodzi w jego skład na mocy obecnych przepisów.

14. Proponuje rozważenie stopniowej instytucjonalizacji KR-u i jego przekształcenia w europejski senat regionów i władz lokalnych, który prowadziłby pogłębioną refleksję. Europejski senat zwiększyłby koordynację instytucji szczebla krajowego i niższego niż krajowy, prowadząc kontrolę stosowania zasady pomocniczości przez instytucje UE. Byłby ponadto proszony o wyrażanie zgody w sprawie dossier ustawodawczych UE w dziedzinie polityki spójności i miałby prawo do przedstawiania Komisji Europejskiej propozycji w sprawie przyjęcia lub zmiany prawodawstwa UE w dziedzinach leżących w kompetencji niewyłącznej UE.

15. Sugeruje, by wnioski ustawodawcze dotyczące spójności terytorialnej wymagały zgody KR-u. Ponadto chciałby wzmocnienia swojej kompetencji, jeśli chodzi o obowiązkowe konsultacje, poprzez uczynienie zasięgnięcia opinii KR-u nieodłączną częścią zwykłej procedury ustawodawczej (art. 194 TFUE).

16. Proponuje, by w Traktacie o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej wprowadzić klauzulę horyzontalną przewidującą obowiązek konsultacji z KR-em w dziedzinach objętych kompetencjami dzielonymi w zakresie środków służących koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia oraz w odniesieniu do działań wspierających, koordynujących i uzupełniających. Przypomina, że trzeba lepiej uwzględnić wymiar terytorialny we wszelkich przyszłych propozycjach dotyczących pogłębiania UGW oraz że ważne dossier muszą *ex ante* podlegać ocenie ich oddziaływania terytorialnego.

17. Apeluje w każdym razie o obowiązek konsultowania się z Komitetem Regionów w sprawach istotnych dla władz lokalnych i regionalnych dotyczących środków wpływających na tworzenie lub funkcjonowanie rynku wewnętrznego (art. 115 TFUE) oraz w odniesieniu do innych dziedzin polityki bezpośrednio oddziałujących na poziom lokalny i regionalny, takich jak:

- polityka rolna (art. 42 TFUE),
- swobodny przepływ pracowników (art. 46 TFUE),
- swoboda przedsiębiorczości (art. 50 TFUE),
- liberalizacja określonych usług (art. 59 TFUE),
- migracja (art. 79 TFUE),
- pomoc państwa (art. 109 TFUE),
- polityka przemysłowa (art. 173 ust. 3 TFUE),
- polityka handlowa (art. 207 TFUE).

18. Sugeruje także zmianę minimalnego miesięcznego terminu na konsultacje z KR-em ze strony PE, Rady lub Komisji (art. 307 akapit drugi), który to termin okazał się nierealistyczny.

19. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji Europejskiej i przewodniczącemu Rady Europejskiej.

Bruksela, dnia 8 lipca 2015 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

Markku MARKKULA
